

МОЛОДЕ КІНО: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

Кадр із фільму
«Дім на злам».
Режисер
Олександра
Хребтова. 1996.

Фільми, представлені на зустрічі «Молоде кіно України» абсолютно різні і за змістом, і за формою. Для глядача, що звик до визначеної тематики «радянських» і «пострадянських» фільмів, це — оазис в пустелі. Тут і традиційний за формою фільм «Доброго ранку» Г.Кувівчак, і екзистенційна «Жінка, яку не зустрічаю» В.Мельниченка, і фольклорна «Русалонька» В.Тихого... Цікаві спроби постмодерністської гри з простором і часом в роботах Ярослава Попова. І все ж, хотілося б відзначити роботи молодих кінематографістів насамперед за самобутність, неповторність самовизначення. Відсутність цих якостей закрес-

лює будь-яку позитивну спробу. Так, дуже цікавий за задумом фільм «Зимно» О.Саніна — спроба проникнути в життя монастиря, у внутрішній світ черниць. Привабливе сама двозначність назви: Зимно — назва селища, де розташований монастир, і водночас — відчуття глибинної сутності цього існування. Якби режисерові більше проникнутися цією атмосферою... Проте велика кількість текстових вставок вказує на визначене громадське завдання фільму. Через некритичне осмислення і не вийшло цілісного твору — незважаючи на велику кількість вдаливих кадрів, на майстерну операторську роботу, на дійсно щире релігійне почуття режисера.

У фільмі В.Тихого «Русалонька» вже звична фольклорна тематика підноситься на рівень екзистенційний. У героїні немає нічого від шаблонної русалки-спокусниці — викинута на берег русалка, що злякано б'ється величезним хвостом, бліда, зранена, з поплутаним волоссям прекрасна вже іншою, істинною красою — це сама Душа, викинута на берег реальності... Тут насамперед хотілося б відзначити напрочуд майстерну роботу виконавиці головної ролі В.Малекторович. Можливо, в історії своєї русалки вона хотіла показати нам історію жіночої душі та її метаморфози?

Світло першого дня. Так буває іноді — все наче вперше. Вперше розкриваються квіти, вперше кіт пробіг вулицею. Ще розлите сьйво невідомої зустрічі. Ось з'явилися люди, пішли тролейбуси по вулицях, спуск до тунелю метро... Перша невизначена

тривога. І ось він — момент наскрізного контакту з Абсолютом. Герой падає на коліна... Це триває всього кілька секунд. Знову включається шум міста. І лише наприкінці ми дізнаємось, що підтекстом є зустріч з невідомою жінкою.

Все більше речей автори бачать під незвичним кутом. Фільм О.Хребтової «Дім на злам» відображає химерність повсякдення очима дитини. Героїня «Доброго ранку» Г.Кувівчак домовляється про зустріч з незнайомцем, щоб за будь-яку ціну стати матір'ю — і водночас здає до міліції підкинуту їй дитину; лиш потім замислюється — наскільки звичний конвейер увійшов до нашого життя. Дві реальності стикаються в житті бездомного чоловіка з «Побачення» В.Мельникової — реальність одностаттєвого тваринного життя супроводжується звуками «митківського вальсу» Б.Гребенщикова та реальність втрачена, затишна і домашня — яку обрати? В цих роботах немає сталих точок відліку, під сумнів ставиться все звичне. Хіба не так твориться справжнє мистецтво? Тому ситуація в теперішньому молодому кіно, незважаючи ні на що, втішає. Молоді режисери сповненні перш за все прагнення знімати своє кіно, незалежне від наявності коштів. Свідомість митців розкріпається від державної залежності, уявлень про надмірну інституалізацію творчості, до чого звикли режисери старшого покоління. Явна тенденція в бік саме авторського кіно. Тому відповідь однозначна: молодому кіно в Україні — бути.

Ольга Кирилова.

ВІДМОВА ВІД СЛІВ

На творчій зустрічі «Молоде кіно України» було показано декілька відеокліпів режисера Андрія Максименка й оператора В'ячеслава Пілунського, а також режисера Ярослава Попова. Їхні автори

— діти свого часу, продукти масового поклоніння музичним ідолам, які давно підпорядкували собі свідомість молоді. Отож молодь ритмізовано-музикальним способом виражає себе і в кінематографі.

Про що розповідають їхні твори? Це, здається, для авторів не має значення. Оповідність, зміст відступають на другий план, втрачають сенс і взагалі поступаються місцем перед характером і способом

зображення. Вони є яскравим виразом кризи слова. Переглянувши ці кліпи, неважко збагнути, що молодь таки прагне відмовитися від слів, що слова перестають відігравати комунікативну роль в їхньому житті, що стають важливішими якісь інші системи комунікацій. Одну з важливих ролей в цій системі відіграє естрада і похідний від неї продукт — відеокліп. Але в цьому разі саме спосіб зображення і привертає до себе увагу з погляду естетичного. Для згаданих відеокліпів притаманний продуманий колорит, повноцінна зображальність, операторська винахідливість. У сполученні з вірту-

озним монтажем ця винахідливість пропонує каскад кадрів великої інтенсивності. Іншими словами, операторську, зображальну культуру — краще, що відрізняє українські фільми, — бачимо у цих малих формах кіно. У них проявляється здатність знімати людей і предмети так, щоб вони ставали мистецькими об'єктами, проявляючи особливу магію кіно.

Зрозуміло, молоді сьогодні вписані в телевізійний простір. Не тільки тим, що перебувають під його впливом, а й тим, що творчість їхня — це продукт телебачення. Але питання в тому, чи встигнуть телеглядачі вирізнити створене

ними, подивуватися незвичності показаного? Ці короткі 4-5 хвилин серед безперервного потоку телезображень навряд чи нададуть їм цей шанс.

Звичайно, ці мініатюри потребують окремого перегляду, як і кожен твір кіно. А тим більше, що ці твори — це кроки до кіно, старт в кіно велике. А воно, відповідно, потребує ідей, смислів, адже інтелектуальна, творча діяльність людини не припиняється. Але сьогодні кіно велике, якому фактично в нас перекрыли кисень, можливо, трансформувалося в ці мініатюри, аби ще раз підтвердити істину: мистецтво незнищенне.

Лариса Брюховецька.

Молоде кіно України

Марина
КУЛІШ

З МРІЄЮ ПРО СПРАВЖНЄ КІНО

Кадр із фільму «Потоки».
Режисер Ярослав Попов. 1997.

Глядач «Прологу» байдужою посмішкою зустрічав картину «Яблуко» (режисер Анатолій Климковецький), головний персонаж якої — студент Київського інституту театального мистецтва від дверей альма-матер тихо крокує прямісінько до гіллястого дуба з мотузкою в руках. Справді, досить пригадати колишніх призерів наших двох кінофестивалів — фільм «Вітри» Володимира Миколайця, або згадане «Яблуко», щоб уявити собі самовідчуття студентського кіно в Україні в останні роки. Автори цих фільмів немов вигадали для своїх героїв окрему планету. Там, де ступає героїня фільму «Яблуко», люди зникають з вулиць Києва, а персонажі «Вітрів» взагалі схожі на аборигенів незаселеного острова із безтурботним поглядом малорозвиненої дитини. Такі настрої дали підстави говорити про молоде українське кіно як про патологічне і, взагалі, нездорове.

Однак, вже наступного року фестиваль «Пролог» висловив іншу думку. Дія біль-

шості картин нарешті перенесена з кладовищ, лікарень та містичних руїн до звичайних квартир, дворів та сіл. Хоча, можливо, для цього були інші підстави. Наприклад, фільм Миколи Шаповалова «Жах» є цікавим режисерським вирішенням епізоду з історії України — повоєнних років на Закарпатті. Але, як виявилось після прем'єри, режисер взагалі не мав наміру створити образ України саме повоєнних років і з радістю повернув би дію свого фільму у до революційні містично-чаклунські роки. Але іншого реквізиту, крім, воєнного, в його розпорядженні не було.

Але мова не про те. Ще кілька українських студентських фільмів, які з'явилися паралельно з «Жахом», запропонували більшу гармонію між формою та змістом і навіть об'єдналися спільною темою. Я маю на увазі «Сторож» Мирослава Слабошпицького, «Вітер в обличчя» Олександра Ітигілова і «Русалоньку» Володимира Тихого. Всі вони присвячені коханням: один — любові до Батьківщини, інші